

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

9 בפברואר 2022

883

ח' באדר א' התשפ"ב

עמוד

- הצעת חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין)
(תיקון מס' 4) (הארכת תקופת ההתיישנות), התשפ"ב-2022 24
- הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 63) (הסדרי עבודה גמישים להורה עצמאי), התשפ"ב-2022 25
- הצעת חוק דמי מחלה (תיקון מס' 6) (חישוב היעדרות לחולים במחלה קשה), התשפ"ב-2022 26

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין) (תיקון מס' 4) (הארכת תקופת ההתיישנות), התשפ"ב-2022

1. תיקון סעיף 3א
בחוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין), התשנ"ז-1997 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 3א, ברישה, במקום "אם טרם חלפה שנה מיום הגשת התלונה על ידו או בסיועו כאמור באותו סעיף, ואם" יבוא "אם" ואחרי פסקה (2) יבוא:
"3) כי לא חלפו שנתיים ממועד הגשת התלונה על ידו או בסיועו כאמור בסעיף 2 ועד למועד הפגיעה בו או לפיטוריו כאמור באותו סעיף."
2. תיקון סעיף 5
בסעיף 5 לחוק העיקרי, במקום "שנים עשר חודשים" יבוא "שלוש שנים" ובסופו יבוא "ואולם, בחישוב תקופת ההתיישנות לא תבוא במניין תקופה שלא תעלה על שנתיים שמיום הגשת תלונה באותו עניין לנציב תלונות הציבור לפי חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], ועד לסיום הטיפול בתלונה ובירורה על ידו, על אף הוראות סעיף 45(א)(2) לחוק האמור."
3. תחולה
חוק זה יחול על תובענות המוגשות מיום תחילתו ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

- כללי**
חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במנהל התקין), התשנ"ז-1997 (להלן - חוק הגנה על עובדים), מקנה הגנה לעובדים שחשפו עבירות, פגיעה בטוהר המידות או פגיעה במינהל התקין במקום עבודתם, או סיעו בחשיפה כאמור, ועקב כך נפגעו בעניין מענייני עבודתם או פוטרו.
- לפי החוק, לבית הדין לעבודה נתונה סמכות ייחודית לפסוק פיצויים לעובד שנפגע, ובכלל זה פיצוי בשל נזק שאינו ממוני ופיצויים לדוגמה, או לתת צו מניעה או צו עשה, לרבות צו המבטל את הפיטורים. עוד קובע החוק כי תקופת ההתיישנות בתובענה בשל הפרת הוראות החוק היא שנה מיום שנוצרה עילת התובענה.
- מלבד ההגנה הקבועה בחוק הגנה על עובדים כאמור, חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (להלן - חוק מבקר המדינה), מקנה גם הוא הגנה לעובדים בגוף מבוקר שחשפו מעשה שחיתות, הפרת חיקוק או פגיעה במינהל תקין במקום עבודתם מפני מעשים של הממונים עליהם. נציב תלונות הציבור רשאי לתת כל צו שימצא לנכון כדי להגן על זכויות העובד ולצוות על ביטול פיטורים, העברת העובד למשרה אחרת או מתן פיצויים מיוחדים לעובד, בכסף או בזכויות.
- עם זאת, חוק מבקר המדינה קובע כי נציב תלונות הציבור לא ידון בעניינו של עובד שהגיש לו תלונה בשל פגיעה בו עקב חשיפה כאמור אם העובד הגיש תובענה באותו עניין או אם התלונה הוגשה לנציב לאחר שחלפה שנה מיום הפגיעה בעובד.
- הצעת חוק זו נועדה להקל על עובדים חושפי שחיתות שמעוניינים לפנות לבית הדין לעבודה לשם קבלת סעד לפי חוק הגנה על עובדים.
- סעיף 1**
סעיף 3א לחוק הגנה על העובדים קובע כי בתובענה שהגיש עובד בשל פגיעה בו או פיטורים בניגוד להוראות החוק, נטל ההוכחה יוטל על המעסיק, אם העובד הוכיח שהוא נפגע בענייני עבודתו או פוטרו בלי שהייתה בהתנהגותו או במעשיו סיבה לכך, ובלבד שטרם חלפה שנה מהמועד שבו הוגשה על ידו או בסיועו תלונה שחשפה את מעשה השחיתות.
- מוצע לקבוע כי היפוך נטל ההוכחה כאמור יחול אם טרם חלפו שנתיים ממועד הגשת התלונה ועד למועד הפגיעה בעובד.
- סעיף 2**
סעיף 5 לחוק הגנה על עובדים קובע כי תקופת ההתיישנות להגשת תובענה היא 12 חודשים מיום שנוצרה עילת התובענה. תקופה קצרה זו עשויה להקשות על עובד לממש את זכותו להגנה. כך, עובד בגוף מבוקר שזכאי לקבל סעד מבית הדין לעבודה או מנציב תלונות הציבור אינו יכול לפנות בשני המסלולים במקביל, ומכיוון שהוא נדרש לפנות לכל אחד מהם בתוך שנה ממועד הפגיעה, ייתכן שעובד שלא קיבל הגנה מנציב תלונות הציבור לא יספיק להגיש תובענה לבית הדין לעבודה בתוך פרק זמן זה.
- על כן מוצע לקבוע כי תקופת ההתיישנות של תובענות לפי חוק הגנה על עובדים תהיה שלוש שנים, וכי תקופת בירור עניינו של עובד שחשף שחיתות, הפרת חיקוק או פגיעה במינהל תקין בגוף מבוקר אצל נציב תלונות הציבור, שאינה עולה על שנתיים, לא תבוא במניין תקופת ההתיישנות.
- סעיף 3**
מוצע לקבוע כי התיקונים המפורטים בהצעה זו יחולו על תובענות המוגשות מיום תחילתו של התיקון המוצע ואילך.

יוזמת: חברת הכנסת נירה שפק

* הצעת חוק מס' 940/24/פ (מספר פנימי: 2157283); הועברה לוועדה ביום כ"א בחשוון התשפ"ב (27 באוקטובר 2021).

1 ס"ח התשנ"ז, עמ' 66; התשע"ד, עמ' 604.

2 ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

* הצעת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 63) (הסדרי עבודה גמישים להורה עצמאי), התשפ"ב-2022

1. בחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954,² אחרי סעיף 4 יבוא:

"תחולה על הורה 4א. הוראות סעיפים 2(ג), 3 ו-4 החלות על אישה לגבי עבודה בלילה, יחול, בשינויים המחויבים, גם על עובדת, עובד, מועמדת לעבודה או מועמד לעבודה, לפי העניין, שהם הורה עצמאי, לגבי עבודה בשעות שבין 24.00 ובין 07.30: בסעיף זה, "הורה עצמאי" - כהגדרתו בחוק סיוע למשפחות שבראשן הורה עצמאי, התשנ"ב-1992,⁴ ובלבד שלילד שבהחזקתו הנמצא עימו טרם מלאו 12 שנים."

ד ב ר י ה ס ב ר

ואם ילדיו צעירים הוא זקוק לגמישות בהסדר העבודה כך שיוכל להיות פנוי לטפל בהם ולדאוג להגעתם למסגרות החינוכיות בשעות הבוקר המוקדמות. משכך, כדי להקל על עובד או עובדת שהם הורה עצמאי, מוצע להחיל את ההגנות הקבועות בסעיפים 2(ג) ו-4 לחוק לעניין עבודה בלילה גם על הורה עצמאי שבהחזקתו ילד שטרם מלאו לו 12 שנים, לגבי עבודה בשעות שבין 24.00 ובין 07.30. יובהר כי אין בתיקון המוצע כדי לגרוע מההגנות הקבועות בחוק החלות על עובדת, בין שהיא הורה עצמאי ובין שלא, בקשר לעבודה בלילה, כגון ההגנות לפי סעיף 2(א) לחוק.

הסמכות הייחודית המוקנית כאמור לבית הדין לעבודה תחול גם לעניין התיקון המוצע.

חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן - החוק), מקנה הגנות שונות לאישה המועסקת בלילה. לעניין זה, החוק מגדיר "לילה" פרק זמן של 11 שעות שנכללות בו השעות שבין 24.00 ובין 06.00, ובחקלאות - השעות שבין 24.00 ובין 05.00. סעיף 2(ג) לחוק אוסר על מעסיק לסרב לקבל אישה לעבודה רק משום שהיא אינה מסכימה לעבוד בלילה מטעמים משפחתיים, למעט בשירותים או בתפקידים מסוימים, וסעיף 4 לחוק מאפשר לעובדת במקום עבודה שבו לא עבדו בלילה קודם לכן לסרב לדרישה חדשה לעבוד בלילה. סעיף 3 לחוק מקנה לבית הדין לעבודה סמכות ייחודית לדון בתובענות בנושא זה.

הורה עצמאי, שמגדל את ילדיו לבדו, ללא תמיכה של בן זוג, זקוק אף הוא להגנות אלה בקשר לעבודה בלילה,

יוזמים: חברי הכנסת אימאן ח'טיב יאסין, מנסור עבאס, מאזן גנאים, ווליד טאהא

¹ הצעת חוק מס' פ/24/2423 (מספר פנימי: 2163460); הועברה לוועדה ביום י"ח בטבת התשפ"ב (22 בדצמבר 2021).

² ס"ח התשי"ד, עמ' 154; התשפ"א, עמ' 236.

³ ס"ח התשנ"ב, עמ' 147.

הצעת חוק דמי מחלה (תיקון מס' 6) (חישוב היעדרות לחולים במחלה קשה), התשפ"ב-2022*

1. תיקון סעיף 2 בחוק דמי מחלה, התשל"ו-1976, בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
"א) על אף האמור בסעיף קטן (א), עובד שחלה במחלה ממארת או מחלה שנדרש בשלה טיפול קבוע בדיאליזה, ונעדר בשל כך מעבודתו לשם טיפול תקופתי או בדיקות תקופתיות, יהיה זכאי לקבל ממעסיקו תשלום דמי מחלה החל מהיום הראשון להיעדרו או מחלקו, בכפופות לתקופת הזכאות המקסימלית כאמור בסעיף 4."

ד ב ר י ה ס ב ר

היעדרויות אלה עשויות להסתכם בשעות ספורות או ימים אחדים ולאוו דווקא להימשך כמה ימים ברציפות, ובשל כך נמנעת מהעובד הזכות לקבל דמי מחלה.

לפיכך מוצע לקבוע כי עובד שחלה במחלה ממארת או במחלה שבשלה הוא נזקק לטיפול קבוע בדיאליזה, ונעדר מעבודתו לשם טיפול תקופתי או בדיקה תקופתית, יהיה זכאי לקבל ממעסיקו תשלום דמי מחלה החל מהיום הראשון להיעדרותו כאמור, ואף בעד חלק מיום שבו נעדר לשם כך.

לפי סעיף 2 לחוק דמי מחלה, התשל"ו-1976, עובד שנעדר מעבודתו עקב מחלה זכאי לתשלום מלוא דמי המחלה בעד היום הרביעי ואילך להיעדרותו ולמחצית דמי המחלה בעד היום השני והיום השלישי להיעדרותו, אולם אינו זכאי לתשלום דמי מחלה בעד היום הראשון להיעדרותו.

עובד שחולה במחלה ממארת או במחלה שבשלה נדרש טיפול בדיאליזה נזקק כבר בשלב אבחון המחלה, ואף לאחר החלמתו, להיעדר מעבודתו בשל טיפולים תקופתיים, ובכלל זה בדיקות או בקורות תקופתיות.

יוזמות: חברות הכנסת אורלי לוי אבקסיס, נעמה לזימי

* הצעות חוק מס' פ/1606 (מספר פנימי: 2159065) רפ/2279 (מספר פנימי: 2162440): הועברו לוועדה ביום כ"ד בשבט התשפ"ב (26 בינואר 2022).

1 ס"ח התשל"ו, עמ' 206; התשע"ד, עמ' 604.